

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

دانشکده مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات

حل مسئله از طریق جستجو

«هوش مصنوعی: یک رهیافت نوین»، فصل ۲ ارائهدهنده: سیده فاطمه موسوی نیمسال اول ۱۳۹۹-۱۳۹۸

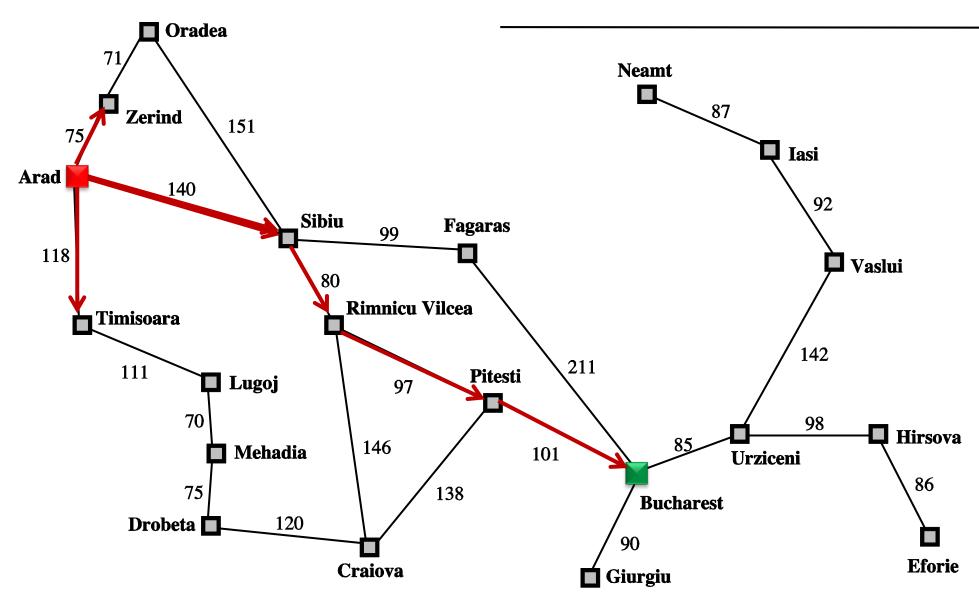
رئوس مطالب

- عاملهای حل مسئله
- فرمولهسازی مسئله
 - مسائل نمونه
- جستجو برای راهحلها
- جستجوی درختی و جستجوی گرافی
 - اندازهگیری کارایی حل مسئله
 - الگوریتمهای جستجوی پایه
 - راهبردهای جستجوی ناآگاهانه
 - راهبردهای جستجوی آگاهانه

عامل حل مسئله

انتظار میرود، عاملهای هوشمند معیار کارایی خود را به حداکثر برسانند. اگر عامل بتواند یک هدف را انتخاب کند و تصمیم بگیرد که به آن برسد، ماکزیمم کردن معیار کارایی ساده است.

مثال: نقشه جاده روماني

گامهای کلی در حل مسئله

- گام اول: فرمولهسازی هدف
- فرایند تصمیم گیری در مورد انتخاب هدف بعدی براساس وضعیت فعلی و معیار کارایی عامل
 - گام دوم: فرمولهسازی مسئله
- فرایند تصمیم گیری در مورد انتخاب نوع حالات و اقدامها با توجه به هدف تعیین شده در مرحله قبل
 - گام سوم: جستجو
- فرایند جستجو برای راهحل (دنبالهای از اقدامها که عامل را از حالت اولیه به حالت هدف میرساند.)
 - گام چهارم: اجرا
 - انجام اقدامهای پیشنهادشده توسط راهحل

فرمولهسازي مسائل

- جهان واقعى كاملاً پيچيده است.
- فرایند حذف جزئیات از یک بازنمایی برای حل مسئله را تجرید یا انتزاع (abstraction) می گویند.
 - حالت (انتزاعی) = مجموعهای از حالات واقعی
 - حذف "همراهان در سفر"، "محلهای استراحت" و ...
 - عمل (انتزاعی) = ترکیبی پیچیده از اعمال واقعی
- حذف "فرمان را به اندازه سه درجه به سمت چپ بچرخان"، "آهسته رفتن به دلیل قوانین اجباری پلیس" و ...
 - سطح مناسب انتزاع؟؟
 - معتبر بودن (valid): بتوانیم هر راه حل انتزاعی را به یک راه حل با جزئیات بیشتر بسط دهیم.
 - مفید بودن (useful): انجام هر یک از اعمال در راهحل آسان تر از مسئله ی اصلی باشد.

فرضيات

- یک عامل با چند گزینه ی بعدی از مقادیر نامعلوم، بدین شکل می تواند تصمیم بگیرد که چه کاری انجام دهد: در ابتدا توالیهای مختلف ممکن از اقدامات را که به حالات با مقادیر معلوم منجر می شود بررسی کند و سپس بهترین آنها را انتخاب کند.
 - ویژگیهایی که فعلا برای محیط در نظر خواهیم گرفت:
 - شناختهشده (Known)
 - داشتن یک نقشه از راهها برای مسائل مسیریابی
 - كاملا قابل مشاهده (Observable)
 - عامل همیشه وضعیت فعلی را بداند.
 - قطعی (Deterministic)
 - حاصل انجام یک عمل در یک وضعیت دقیقا یک وضعیت مشخص باشد.
 - گسسته (Discrete)

عامل حل مسئله

```
function SIMPLE-PROBLEM-SOLVING-AGENT (percept) returns an action
 persistent: seq, an action sequence, initially empty
       state, some description of the current world state
       goal, a goal, initially null
       problem, a problem formulation
 state ← UPDATE-STATE (state, percept) % Can search with closed eyes (open-loop)
 if seq is empty then % Perceptions after each action provide no new information
       goal \leftarrow FORMULATE-GOAL (state)
       problem ← FORMULATE-PROBLEM (state, goal)
       seg \leftarrow SEARCH (problem)
 action \leftarrow FIRST (seq)
 seq \leftarrow REST (seq)
 return action
```

مسائل و راهحلهای خوش تعریف

- یک مسئله، به صورت رسمی با پنج مؤلفه تعریف می شود:
 - ۱ حالت اولیه: In(Arad)
- ۲- اعمال: ACTIONS(s) مجموعه اعمالی را که در وضعیت s میتواند انجام گیرد برمی گرداند.
- $ACTIONS(In(Arad))=\{Go(Sibiu),\,Go(Timisoara),\,Go(Zerind)\}$ برای مثال:
 - a در وضعیت a را برمی گرداند. RESULT(a) مدل انتقال: a
 - RESULT(In(Arad),Go(Zerind))=In(Zerind) برای مثال:
 - In(Zerind) نامیده میشود.
 - \leftarrow فضای حالت: مجموعه ی همه ی حالت قابل رسیدن از حالت اولیه
 - → گراف جهتدار (نودها: وضعیتها، یالها: اعمال)

مسائل و راهحلهای خوش تعریف

- S ازمون هدف: GOALTEST(S) تعیین می کند که آیا S
 - s='at Bucharest' صریح: برای مثال
 - ضمنی: برای مثال (checkmate(s
- ۴- تابع هزینه مسیر: یک هزینه عددی را به هر مسیر انتساب میدهد. عامل حل مسئله تابع هزینهای را انتخاب میکند که معیار کارایی خودش را منعکس کند.
 - برای مثال: مجموع فاصلهها، تعداد اعمال اجراشده و ...
 - . است. گام است $c(s,a,s') \ge 0$
 - \rightarrow کیفیت راهحل با تابع هزینه ی مسیر اندازه گیری می شود.
 - →راهحل بهینه راهحلی با کمترین هزینهی مسیر در میان تمامی راهحلها است.

تست ۱

کدام عبارت برای حل یک مسئله با روش جستجو غلط است؟

√ ۱) حالت هدف باید مشخص باشد.

۲) حالتهای بعدی هر حالت باید مشخص باشند.

۳) هزینه از یک حالت تا حالت بعدی باید مشخص باشد.

۴) حالت شروع باید مشخص باشد.

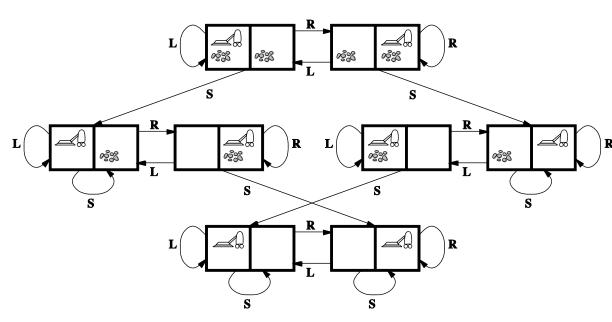
دنیای جاروبرقی

- حالات؟؟ • حالت اوليه؟؟
 - اعمال؟؟
 - آزمون هدف؟؟
 - هزينه مسير؟؟

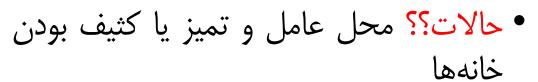

<u>~</u> %%

دنیای جاروبرقی

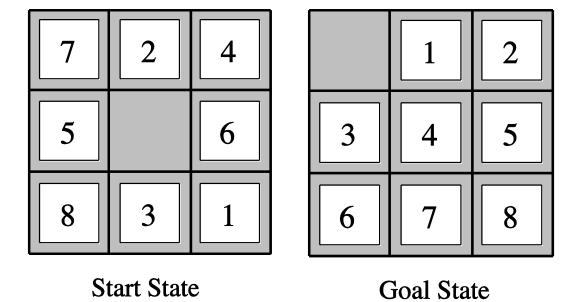
 $n \times 2^n$ states

- حالت اولیه؟؟ هر حالت می تواند حالت اولیه ، باشد
- اعمال؟؟ رفتن به راست، رفتن به چپ، مکش
- آزمون هدف؟؟ بررسی آن که دو محل تمیز هستند.
- هزینه مسیر؟؟ تعداد اعمال برای رسیدن به هدف

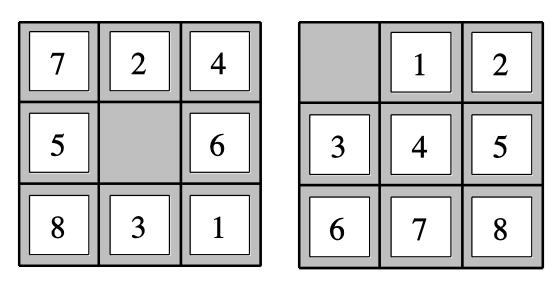
پازل ۸ تایی

- حالات؟؟
- حالت اوليه؟؟
- اعمال؟؟أزمون هدف؟?هزينه مسير؟؟

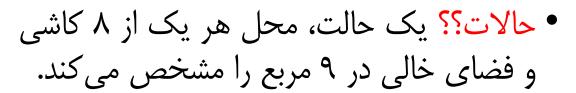
پازل ۸ تایی

Goal State

n! حالت دارد اما از هر حالت تنها می توان به n!/2 از حالات رسید.

Start State

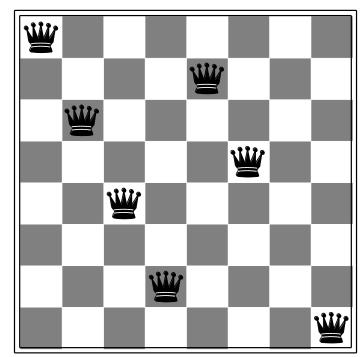
- حالت اولیه؟؟ هر یک از حالات
- اعمال؟؟ جابه جایی فضای خالی به سمت چپ، راست، بالا و پایین
- أزمون هدف؟؟ بررسى أن كه به يك حالت هدف مشخص رسيده است يا خير.
- هزینه مسیر؟؟ تعداد اعمال برای رسیدن به هدف

مسئله لم وزير

- ۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲77<
- حالت اوليه؟؟
 - اعمال؟؟
- آزمون هدف؟؟
- هزينه مسير؟؟

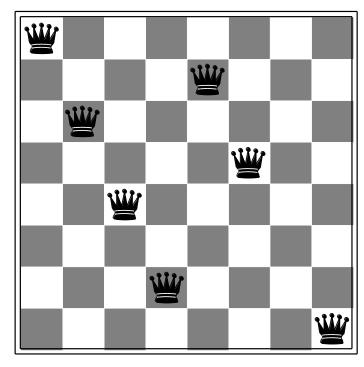

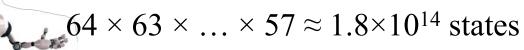
مسئله ۸ وزیر

• حالات؟؟ هر ترتیبی از ۰ تا ۸ وزیر روی صفحه

- حالت اوليه؟؟ صفحه بدون وزير
- اعمال؟؟ اضافه کردن یک وزیر به یکی از مربعهای خالی
- آزمون هدف؟؟ وجود ۸ وزیر بر روی صفحه بدون هیچ حملهای میان آنها
 - هزینه مسیر؟؟ اهمیت ندارد
 - هزینه جستجو در مقابل هزینه مسیر راهحل

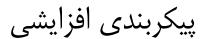
پیکربندی افزایشی

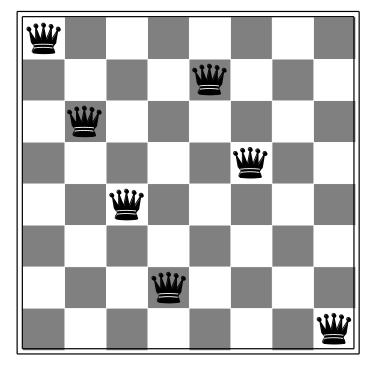

مسئله ۸ وزیر (پیکربندی دیگر)

- ۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲۲77<
- حالت اوليه؟؟
 - اعمال؟؟
- آزمون هدف؟؟
- هزينه مسير؟؟

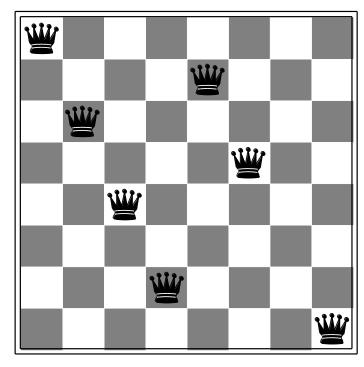

مسئله ۸ وزیر (پیکربندی دیگر)

- حالات؟؟ چیدمان تا ۸ وزیر در سمت چپترین ستونها، بهطوری که در هر ستون یک وزیر بوده و هیچ یک از وزیرها به دیگری حمله نکند.
 - حالت اوليه؟؟ صفحه بدون وزير
- اعمال؟؟ اضافه کردن وزیر در سمت چپترین ستون خالی به گونهای که به دیگر وزیرها حمله نکند.
 - آزمون هدف؟؟ وجود ۸ وزیر بر روی صفحه
 - هزینه مسیر؟؟ اهمیت ندارد

پیکربندی افزایشی

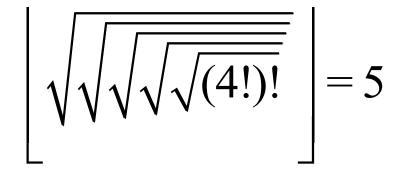
2057 states

Knuth 41

- حالات؟؟
- حالت اوليه؟؟
 - اعمال؟؟
- أزمون هدف؟؟
- هزينه مسير؟؟

با شروع از عدد چهار و انجام یک دنباله از عملیات فاکتوریل، جذر و کف می توان به هر عدد صحیح مثبت دلخواه رسید.

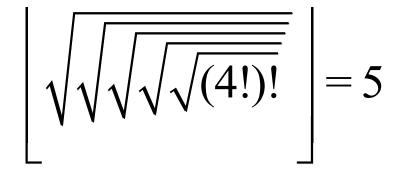

Knuth 41tmo

- حالات؟؟ اعداد مثبت
- حالت اوليه؟؟ عدد ۴
- اعمال؟؟ انجام فاکتوریل، ریشه دوم یا کف (فاکتوریل تنها برای اعداد صحیح استفاده میشود.)
- آزمون هدف؟؟ حالت یک عدد صحیح دلخواه باشد.
 - هزینه مسیر؟؟ اهمیت ندارد

با شروع از عدد چهار و انجام یک دنباله از عملیات فاکتوریل، جذر و کف می توان به هر عدد صحیح مثبت دلخواه رسید.

فضاى حالت نامتناهي

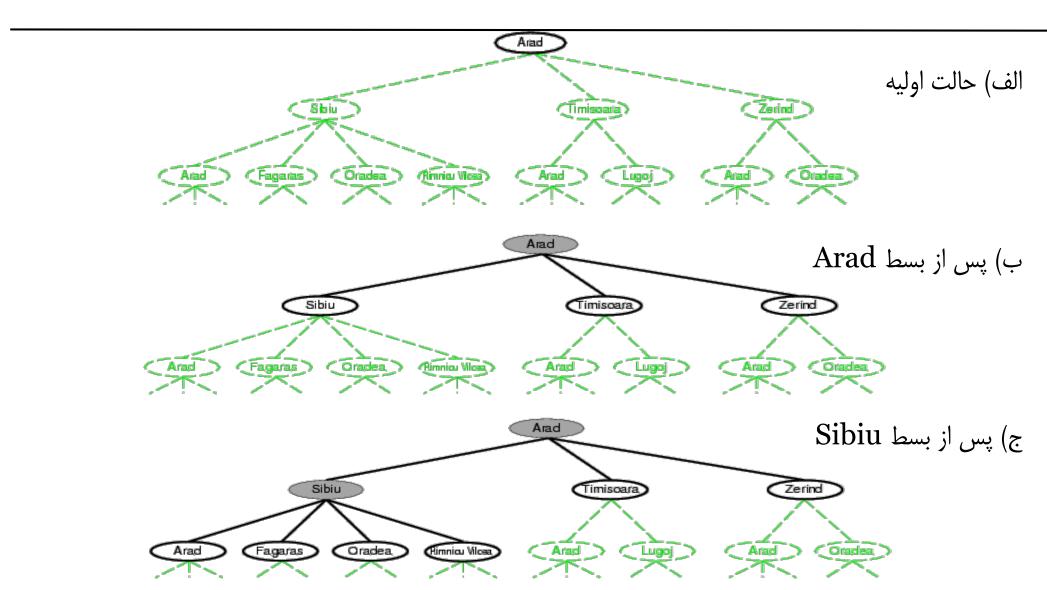
جستجوی راهحلها

چگونه راهحل مسائل فرمولهشده را بیابیم؟

الگوريتم جستجوي درختي

- ایدهی پایه
- انجام جستجوی آفلاین و شبیه سازی شده ی فضای حالت با تولید پسین های حالاتی که قبلا کاوش شده اند (یعنی حالات بسط یافته).
- جستجوی آفلاین، یک راهحل را قبل از گام برداشتن در دنیای واقعی محاسبه میکند و سپس آن را اجرا میکند.
 - جستجوی فضای حالت از طریق تولید صریح درخت
 - حالت اولیه در ریشه
 - شاخهها بهعنوان اعمال
 - گرهها متناظر با حالات در فضای حالت مسئله
 - یادآوری: پیچیدگی فضا وابسته به نحوهی نمایش حالت است.

نمونهای از درخت جستجو

بسط نود

• بسط نود N از درخت جستجو شامل دو گام زیر است:

 8
 2

 3
 4
 7

• ارزیابی مدل انتقال بر روی وضعیت S متناظر با نود N برای اعمال قابل انجام در وضعیت S یعنی S یعنی S

 ullet تولید یک فرزند برای نود N برای هر وضعیت برگردانده شده توسط

مدل انتقال

1		
	不	
	_	

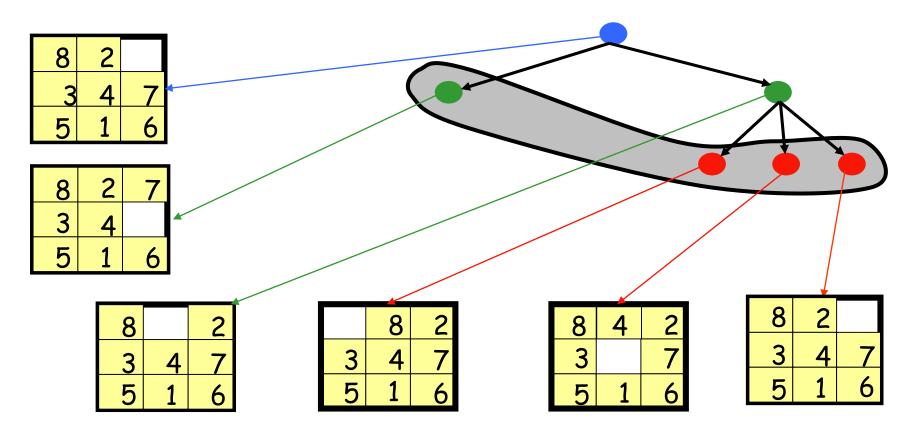
	8	2
3	4	7
5	1	6

8	4	2	
3		7	
5	1	6	

8	2	
3	4	7
5	1	6

مجموعه مرزى درخت جستجو

- Frontier مجموعهای از نودهای جستجو است که تا کنون بسط داده نشدهاند.
 - مجموعهی همهی نودهای برگ موجود برای بسط در هر مرحله

تابع درخت جستجو

function TREE-SEARCH(problem) returns a solution, or failure
initialize the frontier using the initial state of problem
loop do

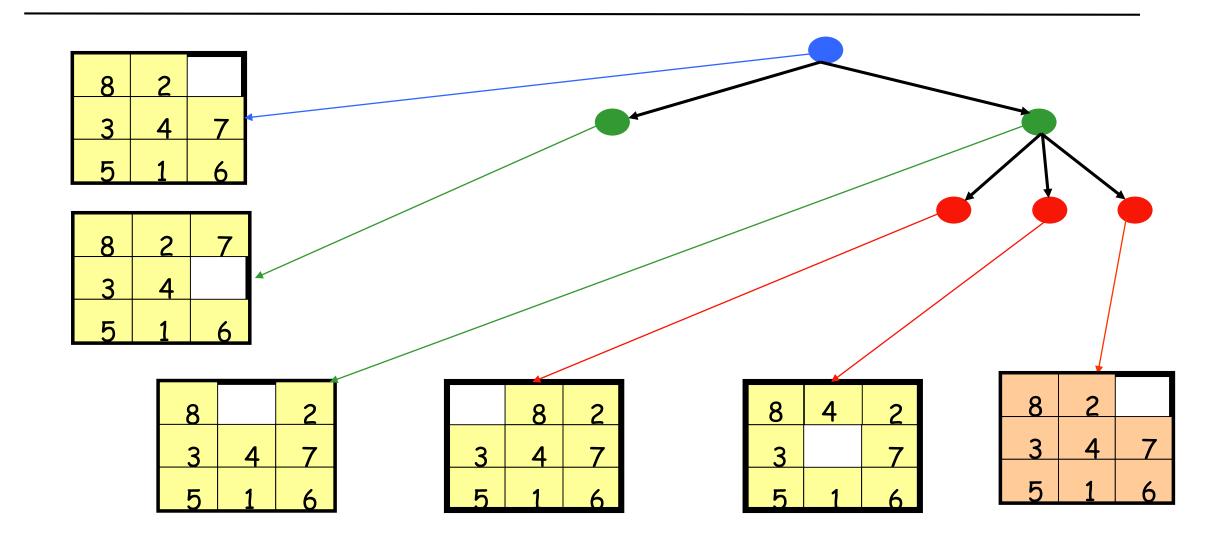
if the frontier is empty then return failure

choose a leaf node and remove it from the frontier → Search Strategy

if the node contains a goal state **then return** the corresponding solution expand the chosen node, adding the resulting nodes to the **frontier**

• راهبرد جستجو: الگوریتم چگونه تعیین می کند کدام یک از نودها را در مرحله ی بعد برای سط انتخاب کند.

مشكل درخت جستجو

مشكل درخت جستجو (ادامه)

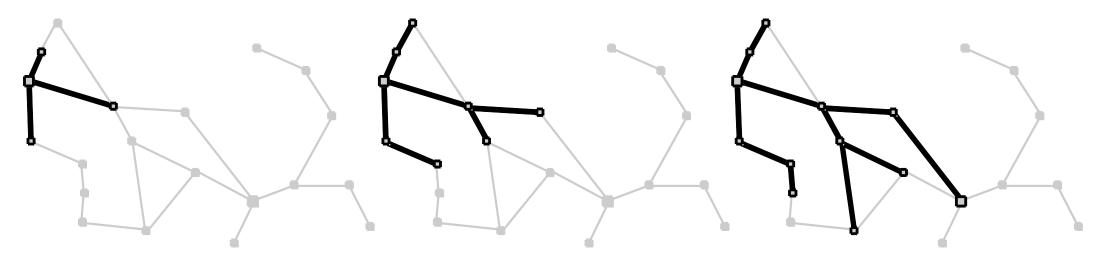
- مسیرهای زائد (Redundant paths) در درخت جستجو: بیشتر از یک راه برای رسیدن از یک حالت به حالت دیگر وجود دارد.
- اگر به حالات اجازه داده شود دوباره ملاقات شوند، درخت جستجو ممکن است نامتناهی باشد حتی اگر فضای حالت متناهی باشد.
 - ممكن است به خاطر تعريف بد مسئله يا اساس مسئله باشد.
 - برای مثال: فرموله کردن مسئله ۸ وزیر به گونهای که یک وزیر بتواند در هر ستونی قرار گیرد.
 - برای مثال: مسائل یافتن مسیر یا پازلهای بلوک لغزنده
 - مى تواند باعث تبديل يک مسئله حل شدنى به يک مسئله ی غيرقابل حل شود.
- راهحل: استفاده از یک مجموعه کاوششده (Explored set) برای یادآوری هر حالت بسط یافته

جستجوي گرافي

function GRAPH-SEARCH(*problem*) **returns** a solution, or failure initialize the frontier using the initial state of problem initialize the explored set to be empty loop do if the frontier is empty then return failure choose a leaf node and remove it from the frontier if the node contains a goal state then return the corresponding solution add the node to the explored set expand the chosen node, adding the resulting nodes to the frontier only if not in the frontier or explored set

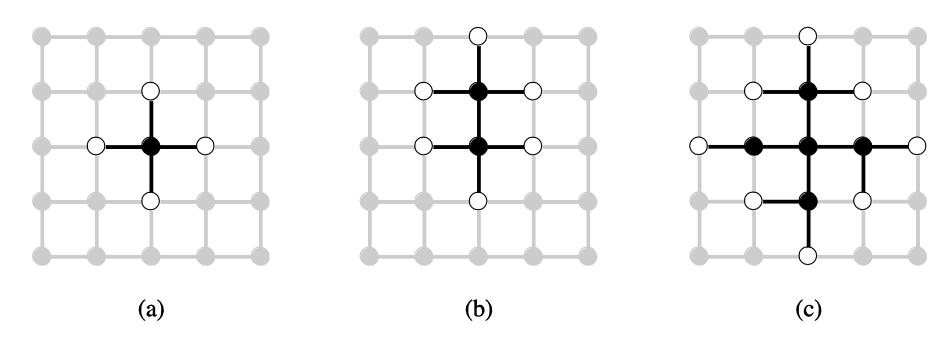
جستجوي گرافي - مثال اول

- درخت جستجوی ساخته شده توسط الگوریتم GRAPH-SEARCH شامل حداکثر یک کپی از هر حالت است.
 - مشابه با رشد یک درخت به طور مستقیم بر روی گراف فضای حالت است.

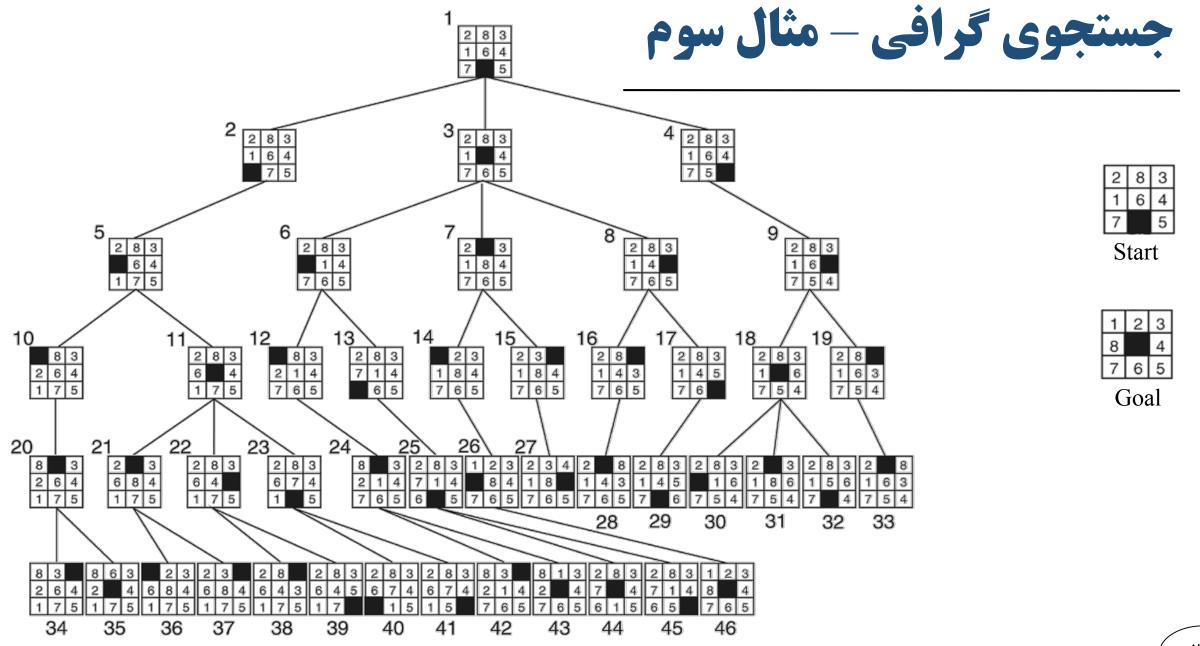

جستجوی گرافی - مثال دوم

• یک درخت جستجو از عمق d که شامل حالات تکراری است d برگ دارد، اما تنها حدود d حالت مجزا در d گام با شروع از هر حالت وجود دارد. (چرا؟)

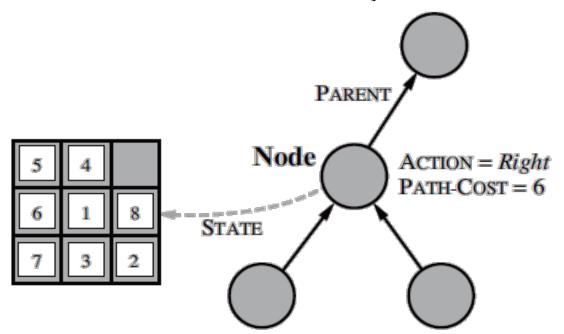

• ویژگی تفکیک GRAPH-SEARCH

فضای حالت در مقابل درخت جستجو

- یک حالت (state) متناظر با یک پیکربندی از دنیا است.
- یک گره (node) ساختار دادهای متعلق به درخت جستجو است.

• آیا می توان دو گره با یک حالت یکسان داشت؟

ساختارهاي لازم براي الگوريتمهاي جستجو

• محاسبه المانهای اساسی برای نودهای فرزند

function CHILD-NODE(*problem, parent, action*) **returns** a node **return** a node with

STATE = problem.RESULT(parent.STATE, action),

PARENT = parent, ACTION = action,

PATH-COST = parent.PATH-COST + problem.STEP-COST(parent.STATE, action)

- ساختار داده مناسب برای هر کدام از مجموعههای مرزی و کاوششده چیست؟
 - مجموعه مرزى: صف مانند LIFO ،FIFO و ..
 - مجموعه کاوششده: Hash table

اندازهگیری کارایی حل مسئله

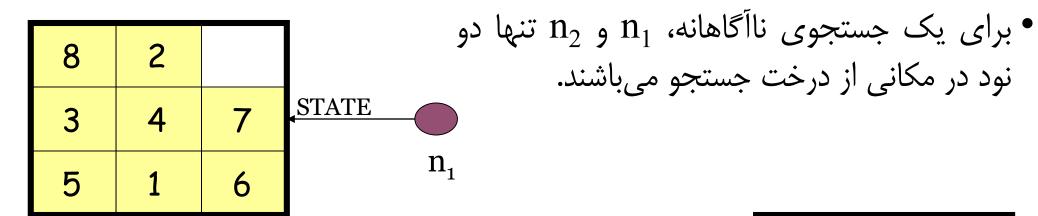
- ارزيابي كارايي الگوريتم
- كامل بودن (Completeness): اگر راهحل وجود داشته باشد آیا الگوریتم تضمین می كند كه راهحل وجود دارد؟
 - بهینگی (Optimality): آیا استراتژی راهحل با کمترین هزینه مسیر را مییابد؟
 - پیچیدگی زمانی (Time complexity): چقدر طول می کشد تا راهحل پیدا شود؟
 - پیچیدگی فضایی (Space complexity): چقدر حافظه برای انجام جستجو مورد نیاز است؟
 - پیچیدگی زمان و فضا بر حسب موارد زیر اندازه گیری می شود:
 - b: ماکزیمم ضریب انشعاب (branching factor) درخت جستجو
 - d: عمق كمعمق ترين نود هدف
 - m: ماكزيمم عمق فضاى حالت (ممكن است بينهايت باشد)

الگوریتمهای جستجوی پایه

ناآگاهانه در مقابل آگاهانه

- راهبردهای ناآگاهانه یا کور (blind)
- هیچ اطلاعات اضافهای در مورد حالت به جز آنچه که در تعریف مسئله آمده است ندارند.
- این راهبردها تنها قادر به تولید پسینها براساس یک ترتیب مشخص و تشخیص حالت هدف از غیر هدف هستند.
 - تنها براساس مكان نودها در درخت جستجو عمل مي كنند.
 - راهبردهای آگاهانه یا هیوریستیک (heuristic)
 - راهبردهایی که میدانند یک حالت غیرهدف "امیدوارکنندهتر" از دیگری است.

ناآگاهانه در مقابل آگاهانه (مثال)

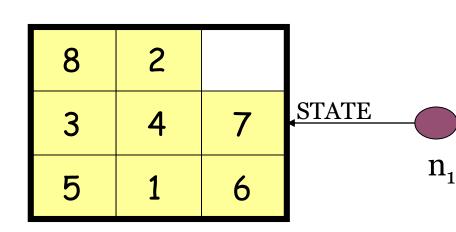

1	2	3	
4	5		STATE
7	8	6	n_2

1	2	3
4	5	6
7	8	

Goal state

ناآگاهانه در مقابل آگاهانه (مثال)

• برای یک جستجوی آگاهانه با شمارش تعداد کاشیهایی که در مکان اشتباه قرار گرفتهاند \mathbf{n}_1 امیدوارکننده تر از \mathbf{n}_1 است.

1	2	3	
4	5		STATE
7	8	6	n_2

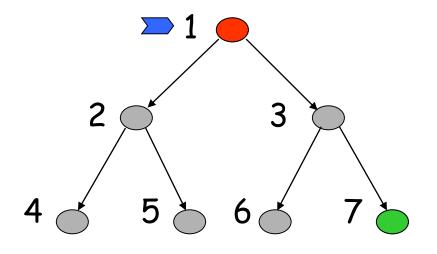
1	2	3
4	5	6
7	8	

Goal state

جستجوى ناآگاهانه

- دستهبندی براساس الگوریتم بسط نود
- جستجوی اول سطح (Breadth-first search)
- جستجوی هزینه یکنواخت (Uniform-cost search)
 - جستجوی اول عمق (Depth-first search)
 - جستجوی عمقی محدود (Depth-limited search)
- جستجوی عمیق شونده ی تکراری (Iterative deepening search)
 - جستجوی دوطرفه (Bidirectional search)

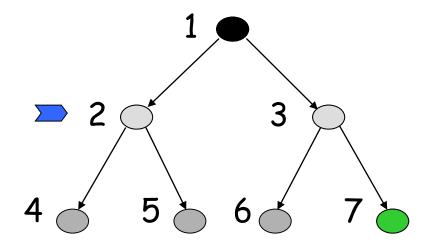
- بسط كمعمق ترين گره بسطنيافته
- آزمون هدف به هنگام تولید نود اعمال میشود نه هنگام انتخاب آن برای بسط
 - پیادهسازی: مجموعهی مرزی یک صف FIFO خواهد بود.
 - گرههای جدید در انتهای صف قرار می گیرند.

Frontier = {1}

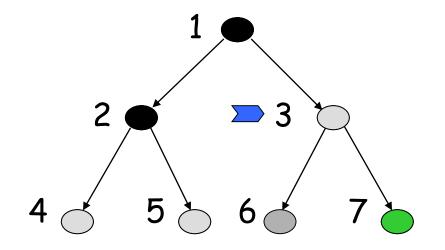
Explorer= {}

- بسط كمعمق ترين گره بسطنيافته
- آزمون هدف به هنگام تولید نود اعمال میشود نه هنگام انتخاب آن برای بسط
 - پیادهسازی: مجموعهی مرزی یک صف FIFO خواهد بود.
 - گرههای جدید در انتهای صف قرار می گیرند.

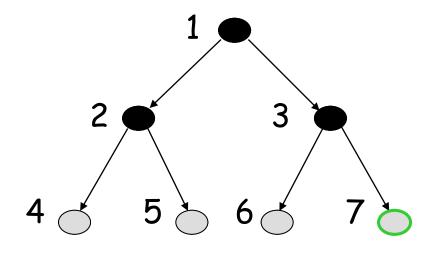
Frontier= {2, 3} Explorer= {1}

- بسط كمعمق ترين گره بسطنيافته
- آزمون هدف به هنگام تولید نود اعمال میشود نه هنگام انتخاب آن برای بسط
 - پیادهسازی: مجموعهی مرزی یک صف FIFO خواهد بود.
 - گرههای جدید در انتهای صف قرار می گیرند.

Frontier = {3, 4, 5} Explorer= {1,2}

- بسط كمعمق ترين گره بسطنيافته
- آزمون هدف به هنگام تولید نود اعمال میشود نه هنگام انتخاب آن برای بسط
 - پیادهسازی: مجموعهی مرزی یک صف FIFO خواهد بود.
 - گرههای جدید در انتهای صف قرار می گیرند.

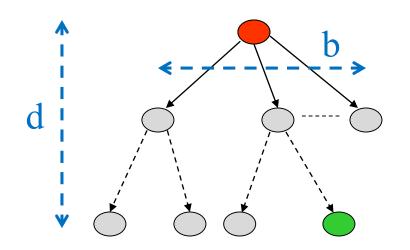

Frontier= {4, 5, 6, 7} Explorer= {1,2,3}

الگوریتم BFS

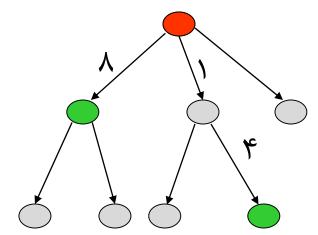
```
function BREADTH-FIRST-SEARCH(problem) returns a solution, or failure
node \leftarrowa node with STATE = problem.INITIAL-STATE, PATH-COST = 0
if problem.GOAL-TEST(node.STATE) then return SOLUTION(node)
frontier ←a FIFO queue with node as the only element
explored ←an empty set
loop do
    if EMPTY?( frontier) then return failure
    node←POP( frontier ) /* chooses the shallowest node in frontier */
    add node.STATE to explored
    for each action in problem.ACTIONS(node.STATE) do
      child ←CHILD-NODE(problem, node, action)
      if child .STATE is not in explored or frontier then
        if problem.GOAL-TEST(child.STATE) then return SOLUTION(child)
        frontier \leftarrow INSERT(child, frontier)
```

ارزیابی BFS

- كامل؟
- بله اگر b و d متناهی باشند.

- بهینگی؟
- بله اگر هزینه مسیر یک تابع غیرکاهشی از عمق گره باشد.
 - برای مثال هزینه تمامی اعمال یکسان باشد.

ارزیابی BFS

• پیچیدگی زمانی؟

- وابسته به این است که چه موقع آزمون هدف بر روی نود اعمال شود.
 - $b+b^2+b^3+...+b^d=O(b^d)$ هنگام تولید نود: •
- $b+b^2+b^3+\dots+b^d+(b^{d+1}-b)=O(b^{d+1})$ هنگام انتخاب نود برای بسط: •

• پیچیدگی فضایی؟

- هر گره ای که تولید شده باید در حافظه باقی بماند تا بتوان فرزندان بعدی آن گره را تولید کرد.
 - فضای کلی = فضای مجموعه کاوششده + فضای مجموعه مرزی
 - $O(b^{d-1})+O(b^d)=O(b^d)$ جستجوی گرافی: •
- جستجوی درختی فضای بیشتری استفاده نمی کند در حالی که ممکن است باعث شود زمان اضافه تر زیادی داشته باشد.

زمان و حافظه مورد نیاز BFS

- در جستجوی اول سطح نیازمندیهای حافظه مشکل بزرگتری نسبت به زمان اجرا است.
- در حالت کلی، مسائل جستجوی با پیچیدگی نمایی به جز برای نمونههای کوچک توسط روشهای ناآگاهانه قابل حل نیستند.

Depth	Nodes	Time	Memory
2	110	.11 milliseconds	107 kilobytes
4	11,110	11 milliseconds	10.6 megabytes
6	10^{6}	1.1 seconds	1 gigabyte
8	10^{8}	2 minutes	103 gigabytes
10	10^{10}	3 hours	10 terabytes
12	10^{12}	13 days	1 petabyte
14	10^{14}	3.5 years	99 petabytes
16	10^{16}	350 years	10 exabytes

فرض کنید در هر ثانیه یک میلیون نود بتواند تولید شود و هر نود نیاز به ۱۰۰۰ بایت از حافظه دارد.

فرض کنید برای مسئلهای با جستجوی اول پهنا (breadth-first) و تست هدف در لحظه تولید نیاز به بسط دادن 77 گره باشد. اگر فاکتور انشعاب درخت جستجو ثابت باشد و عمق درخت برابر δ و عمق هدف برابر δ باشد، کدام یک از گزینههای زیر مقدار فاکتور انشعاب (b) را نشان می دهد؟ (فرض کنید ریشه ی درخت در عمق صفر واقع شده است.)

(مهندسی کامپیوتر دولتی ۹۱)

- b=2 ()
- b>5 (Y
- 2<b<3 (r
- 3≤b≤5 (۴ ✓

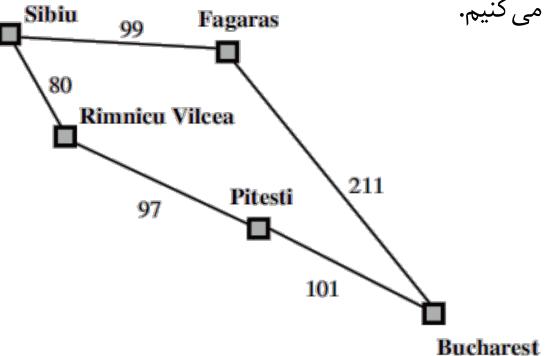
جستجوى هزينه يكنواخت - UCS

- نود n با کمترین هزینه g(n) را بسط می دهد.
 - هر يال دارای هزينه C>0 است.
 - $g(n) = \sum costs \ of \ arcs \bullet$
- همارز با BFS است اگر هزینه تمامی اعمال آن یکسان باشد.
- پیاده سازی: صف اولویت مرتب شده با هزینه مسیر g(n) برای نودهای مجموعه مرزی

جستجوى هزينه يكنواخت - UCS

- دو تفاوت عمده UCS با BFS
- آزمون هدف بر روی یک نود هنگام انتخاب آن برای بسط اعمال میشود.

• فرض کنید نودی تولید شده باشد که وضعیت آن نود قبلا در مجموعه frontier وارد شده باشد، در این صورت اگر نود جدید حاوی مسیر بهتری نسبت به نود قبلی باشد، آن نود را با نود موجود در frontier جایگزین می کنیم.

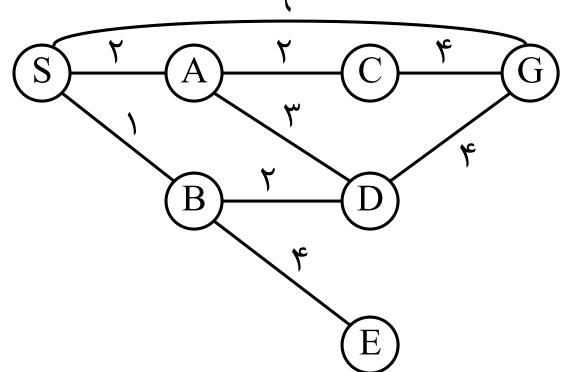

الگوريتم جستجوي هزينه يكنواخت

```
function UNIFORM-COST-SEARCH(problem) returns a solution, or failure
node \leftarrowa node with STATE = problem.INITIAL-STATE, PATH-COST = 0
frontier ←a priority queue ordered by PATH-COST, with node as the only element
explored ←an empty set
loop do
   if EMPTY?( frontier) then return failure
   node←POP( frontier ) /* chooses the lowest-cost node in frontier */
   if problem.GOAL-TEST(node.STATE) then return SOLUTION(node)
   add node.STATE to explored
   for each action in problem.ACTIONS(node.STATE) do
      child \leftarrow CHILD-NODE(problem, node, action)
     if child .STATE is not in explored or frontier then
         frontier \leftarrow INSERT(child, frontier)
      else if child .STATE is in frontier with higher PATH-COST then
        replace that frontier node with child
```

جستجوي هزينه يكنواخت - تمرين

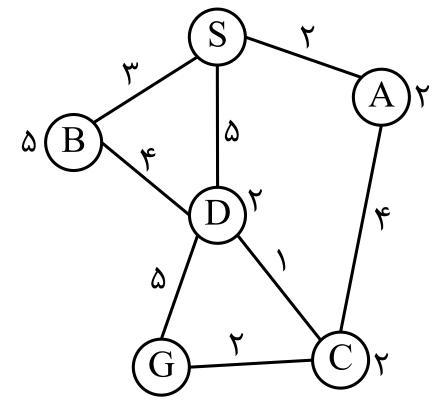
شکل زیر مسئله جستجویی را نشان می دهد که به صورت گراف مدل شده است. وضعیت شروع S بوده و تنها وضعیت هدف G است. اعداد نشان داده شده بر روی یالها هزینه ی هر عمل را نشان می دهد. مسیر برگردانده شده توسط الگوریتم جستجوی گرافی هزینه یکنواخت را به دست آورید.

گراف زیر را درنظر بگیرید. گره S وضعیت شروع، گره G وضعیت هدف، اعداد کنار یالها هزینه عبور از آن یال و اعداد کنار گرهها تابع h را نشان میدهند. در صورت استفاده از روش جستجوی uniform cost search ترتیب ملاقات گرهها به صورت کدام یک از موارد زیر خواهد بود؟

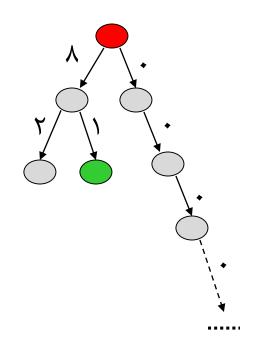
(کامپیوتر ۹۵)

- S, A, B, D, G (\)
- S, A, B, C, D, G (7
- S, A, B, D, C, G (♥ ✓
 - S, A, D, C, G (*

ارزيابي جستجوي هزينه يكنواخت

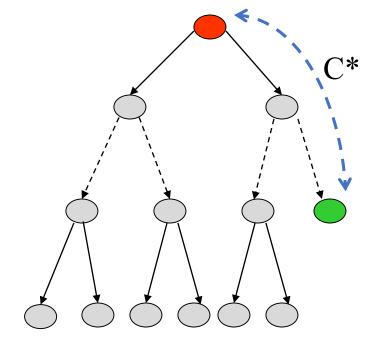
- كامل؟
- بله اگر $\epsilon > 0$ $\epsilon > 0$ باشد تا از یک دنباله نامتناهی از اعمال با هزینه صفر اجتناب شود.

- بهینگی؟
- بله گرهها به ترتیب افزایش g(n) بسط می یابند.

ارزيابي جستجوي هزينه يكنواخت

- پیچیدگی زمانی؟
- فرض کنید C^* هزینهی راهحل بهینه بوده و هر عمل حداقل C هزینه داشته باشد.
 - $O(b^{1+\lfloor C^*/arepsilon
 floor})$: بدترین حالت: •
 - $O(b^{d+1})$:هنگامی که تمامی هزینهها یکسان باشد:

- پیچیدگی فضایی؟
- $O(b^{1+\lfloor C^*/arepsilon \rfloor})$: مشابه با پیچیدگی زمانی •

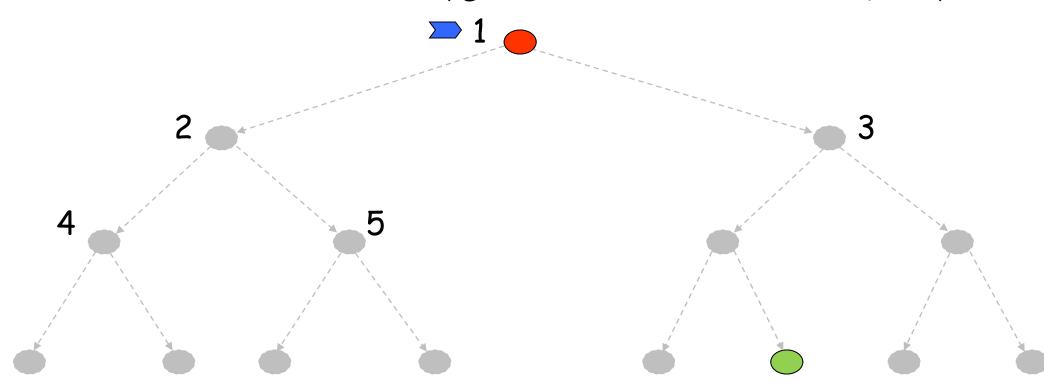
اثبات بهينكي جستجوي هزينه يكنواخت

• لم: هرگاه UCS نود η را برای بسط انتخاب کند هزینه ی بهینه تا آن نود را یافته است.

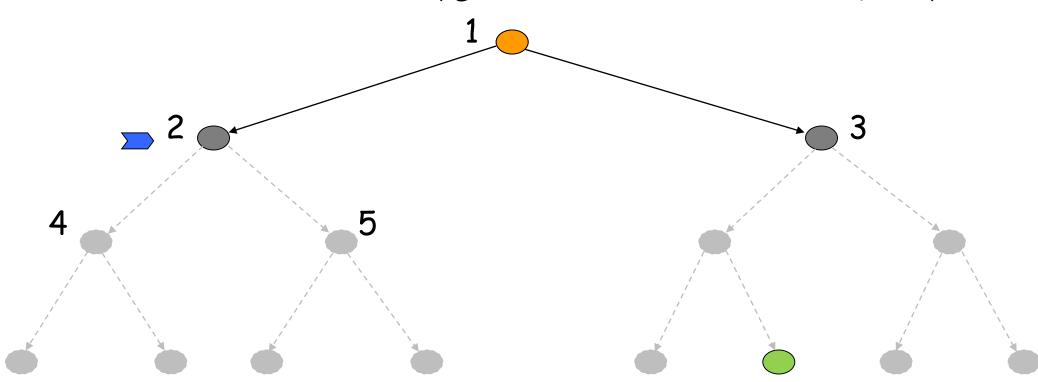
اثبات با برهان خلف: فرض کنید هنگامی که نود n برای بسط انتخاب می شود، مسیر بهینه از ریشه تا n به دست نیامده باشد آنگاه باید بتوان از طریق نود دیگری مانند n' که در مجموعهی frontier فعلی قرار دارد با یک مسیر بهینه به حالت موجود در n رسید. طبق تعریف g(n') < g(n) بوده و چون هزینههای دارد با یک مسیر بهینه به حالت موجود در n رسید. طبق تعریف n' هزینهی کمتری را ایجاد نمی کند. در چنین گام غیرمنفی است، افزودن نودهای بیشتر در ادامه مسیر از n' هزینهی کمتری را ایجاد نمی کند. در چنین حالتی n' طبق روال انتخاب UCS باید زودتر از n' انتخاب می شد و فرض ما مبنی بر غیربهینه بودن مسیر حاصل شده تا n' غلط است.

 \rightarrow الگوریتم UCS نودها را به ترتیب هزینه ی مسیر بهینه شان بسط می دهد. از این رو اولین نود هدف انتخابی برای بسط باید دارای راه حل بهینه باشد.

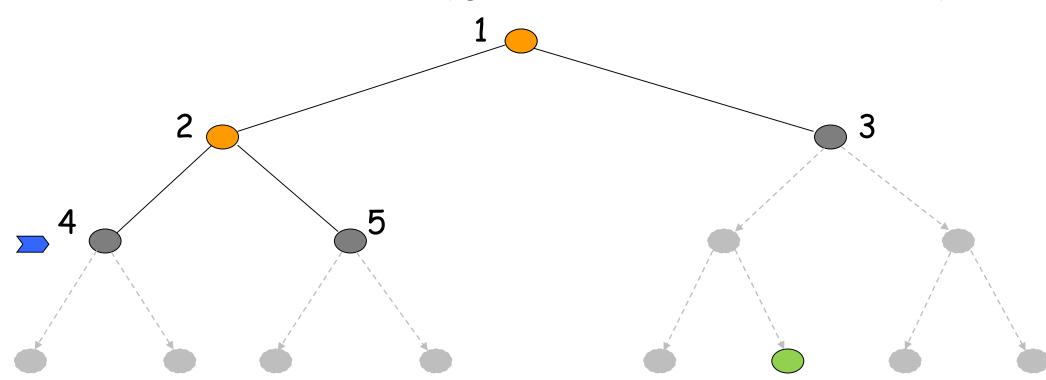
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

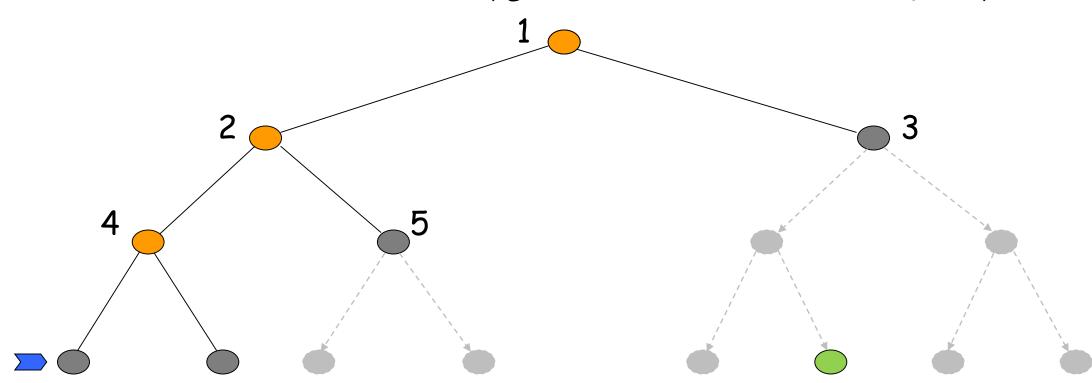
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

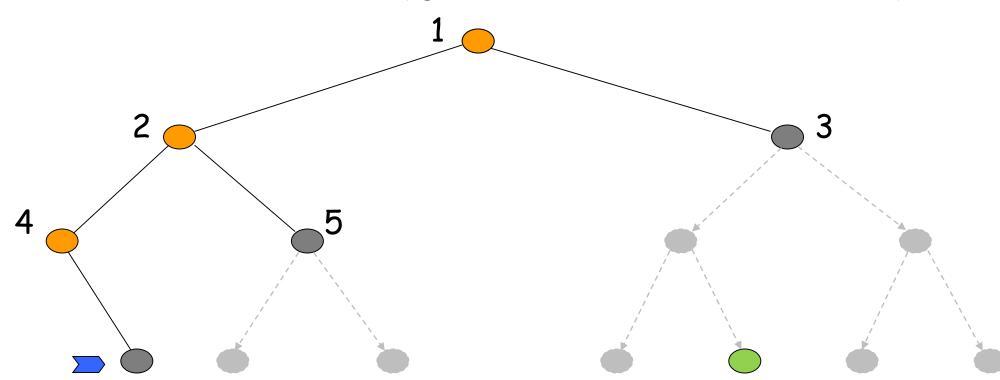
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

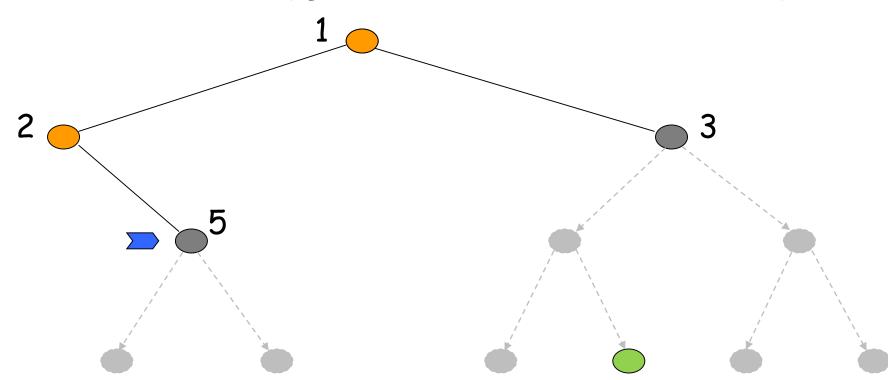
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

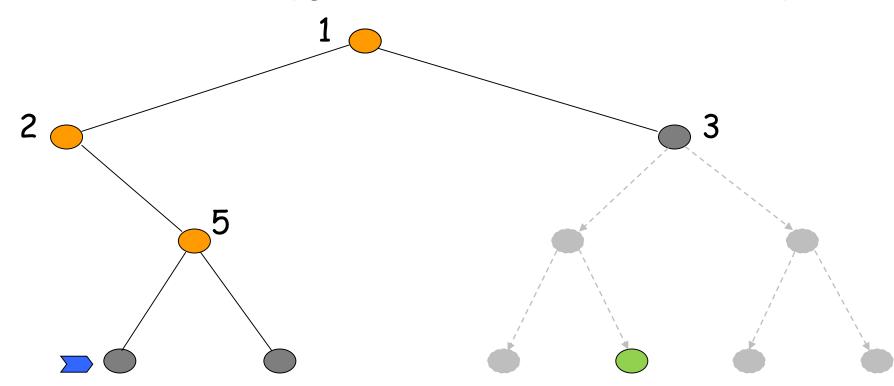
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

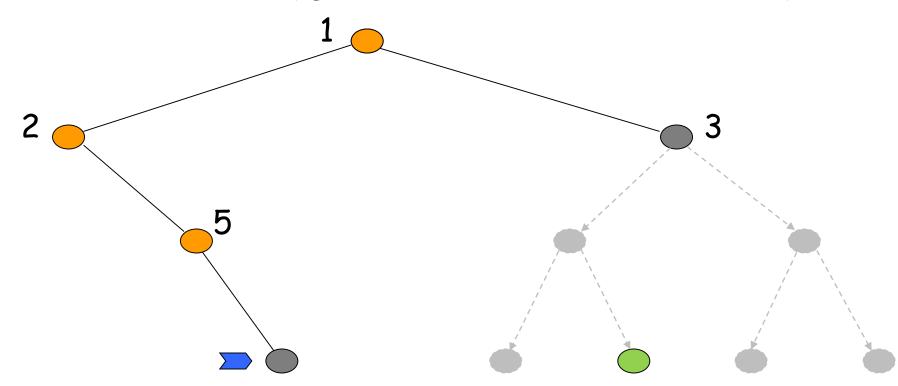
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

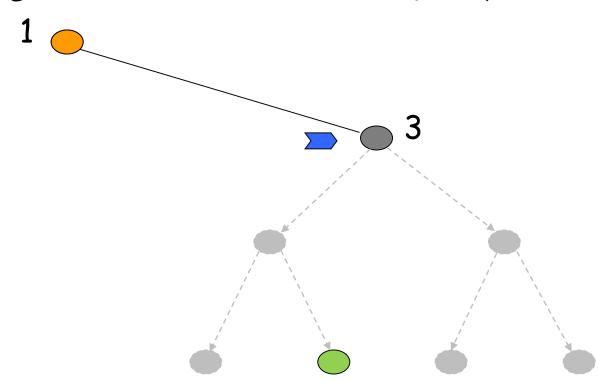
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

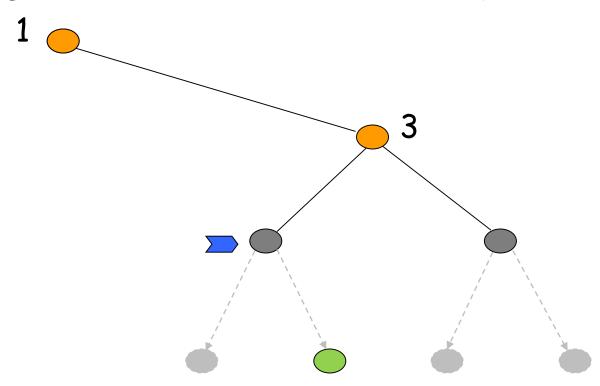
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

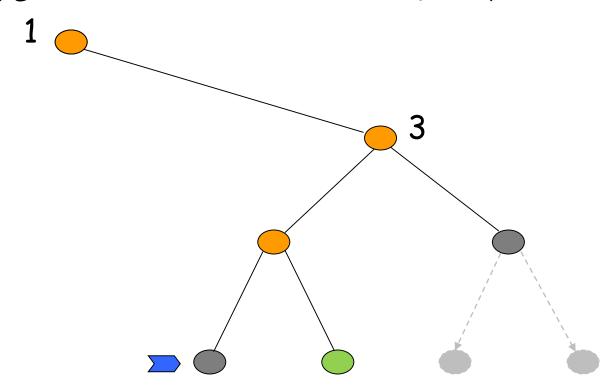
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

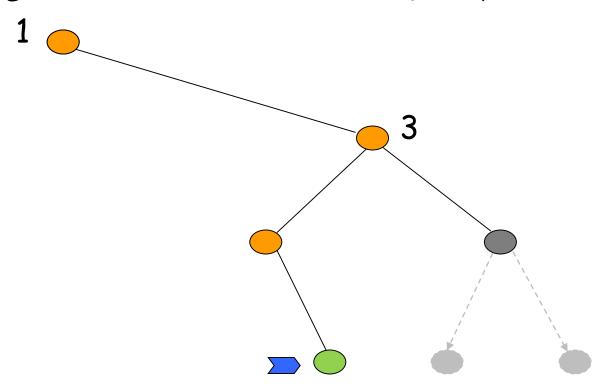
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

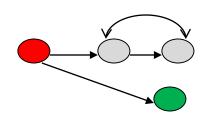
- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

- عمیق ترین نود بسط نیافته در frontier را انتخاب می کند.
 - پیادهسازی: frontier یک صف LIFO یا همان پشته است.

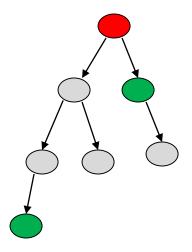

ارزیابی جستجوی اول عمق

• كامل؟

- جستجوی درختی: به دلیل وجود حالات تکراری کامل نیست.
- جستجوی گرافی: تنها در فضاهای حالت متناهی کامل است چون در نهایت تمام گرهها بسط مییابند.
 - شکست جستجوی اول عمق با هر دو نوع جستجو در فضاهای حالت نامتناهی
 - احتمال گیر کردن در یک مسیر نامتناهی بدون هدف

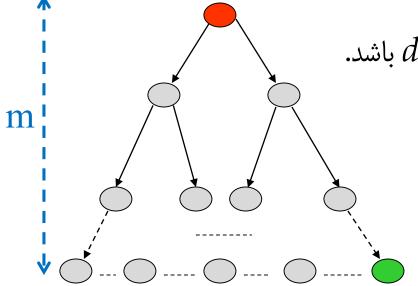

• بهینگی؟

• خير

ارزيابي جستجوي اول عمق

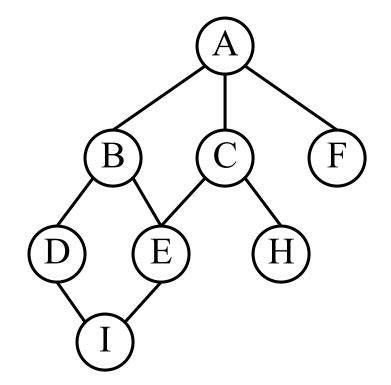
- پیچیدگی زمانی؟
- جستجوی درختی: $O(b^m)$ مقدار m میتواند خیلی بزرگتر از d باشد.
 - جستجوی گرافی: با سایز فضای حالت محدود شده است.

- پیچیدگی فضایی؟
- O(bm) جستجوی درختی:
- تنها نیاز به نگه داشتن یک مسیر از ریشه تا گرهای دارد که در حال بررسی آن است بهعلاوه همزادهایی از نودهای موجود در این مسیر که هنوز گسترش نیافتهاند.
 - جستجوی گرافی: همهی نودها در مجموعه explored ذخیره میشوند.

اگر در گراف زیر جستجو در عمق (Depth First Search) را از رأس C شروع کنیم، کدام گرهها به ترتیب از چپ به راست رویت می شوند؟ (فرض کنید فرزندان یک گره براساس ترتیب حروف الفبا انتخاب می شوند).

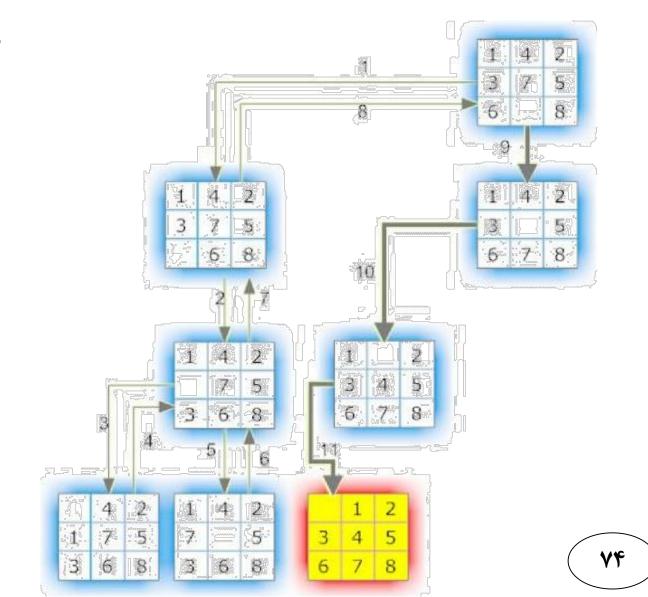
ABCDEFHI(\ CABDIEFH(\ CAEHBFID(\ CABDEHIF(\)

جستجوي عقب گرد

- نسخهای از جستجوی اول عمق جستجوی عقب گرد (Backtracking) است.
- در هنگام بسط یک گره بهجای تولید تمام فرزندان آن گره، هر بار فقط یکی از فرزندان آن تولید میشود.
- نودی که به صورت جزئی بسط یافته است، به خاطر می سپارد که در مرحله ی بعد کدام یک از فرزندانش باید بسط یابد.
 - O(m): پیچیدگی فضایی •

Picture from "Intelligent Systems: a Modern Approach" by Crina Grosan, Ajith Abraham

جستجوى عمقى محدود شده - DLS

- l انجام جستجوی عمقی با در نظر گرفتن یک محدودیت عمق از پیش تعریف شده مانند l
 - با گرههایی که در عمق l هستند به گونهای رفتار می شود که گویی هیچ پسینی ندارند.
 - مسئله مسیر نامتناهی را حل می کند.

- در برخی مسائل، دانش مسئله می تواند برای تعیین l به کار رود.
- برای مثال در مسئله جادههای رومانی می توان حداکثر عمق درخت جستجو را برابر با "قطر گراف فضای حالت" در نظر گرفت.
 - قطر گراف برابر با حداکثر تعداد یالهای بین دو گره دلخواه در آن گراف است.
 - یافتن حداکثر عمق در بسیاری از مسائل ممکن نیست.

جستجوى عمقى محدود شده - DLS

- كامل؟
- خیر، اگر l < d باشد بدین معناست که کم عمق ترین هدف پایین تر از محدوده عمق قرار دارد.

- بهینگی؟
- . خیر، اگر l>d باشد به دلیلی مشابه با DFS بهینه نیست.
 - $O(b^l)$ *پیچیدگی زمانی

O(bl) *پیچیدگی فضایی •

جستجوى عمقى محدود شده - DLS

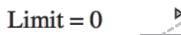
```
function DEPTH-LIMITED-SEARCH(problem, limit) returns a solution, or failure/cutoff
  return RECURSIVE-DLS(MAKE-NODE(problem.INITIAL-STATE), problem, limit)
function RECURSIVE-DLS(node, problem, limit ) returns a solution, or failure/cutoff
  if problem.GOAL-TEST(node.STATE) then return SOLUTION(node)
  else if limit = 0 then return cutoff
  else
    cutoff _occurred?←false
   for each action in problem.ACTIONS(node.STATE) do
      child \leftarrow CHILD-NODE(problem, node, action)
      result \leftarrow RECURSIVE-DLS(child, problem, limit - 1)
      if result = cutoff then cutoff_occurred?←true
      else if result ≠ failure then return result
   if cutoff_occurred? then return cutoff else return failure
```

جستجوی عمقی تکراری- IDS

function ITERATIVE-DEEPENING-SEARCH(problem) returns a solution, or failure
 for depth = 0 to ∞ do
 result ←DEPTH-LIMITED-SEARCH(problem, depth)
 if result ≠ cutoff then return result

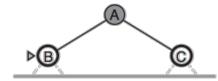
- یک استراتژی کلی برای یافتن بهترین محدودیت برای عمق l ارائه می دهد.
 - هدف یافتن عمق d یا همان کمعمقترین نود هدف است.
 - از مزایای DFS و BFS بهره میبرد.
 - DFS: نیاز به حافظهی کم
 - BFS: کامل بودن و همچنین بهینگی در صورت استفاده از توابع هزینه مناسب
- سربار زیادی ایجاد نمی کند چون اکثر نودها در پایین ترین سطح ایجاد می شوند.

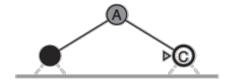
جستجوی عمقی تکراری- IDS

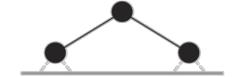

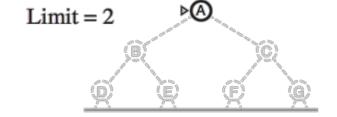

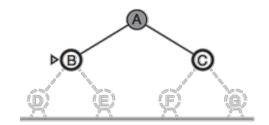

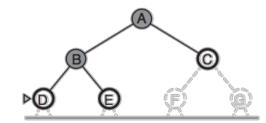

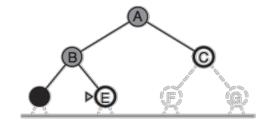

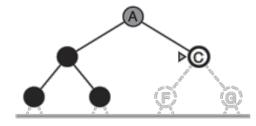

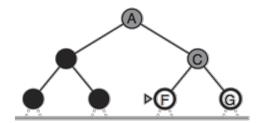

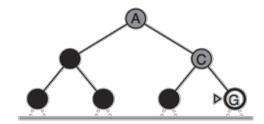

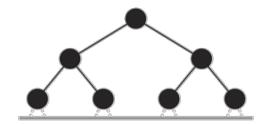

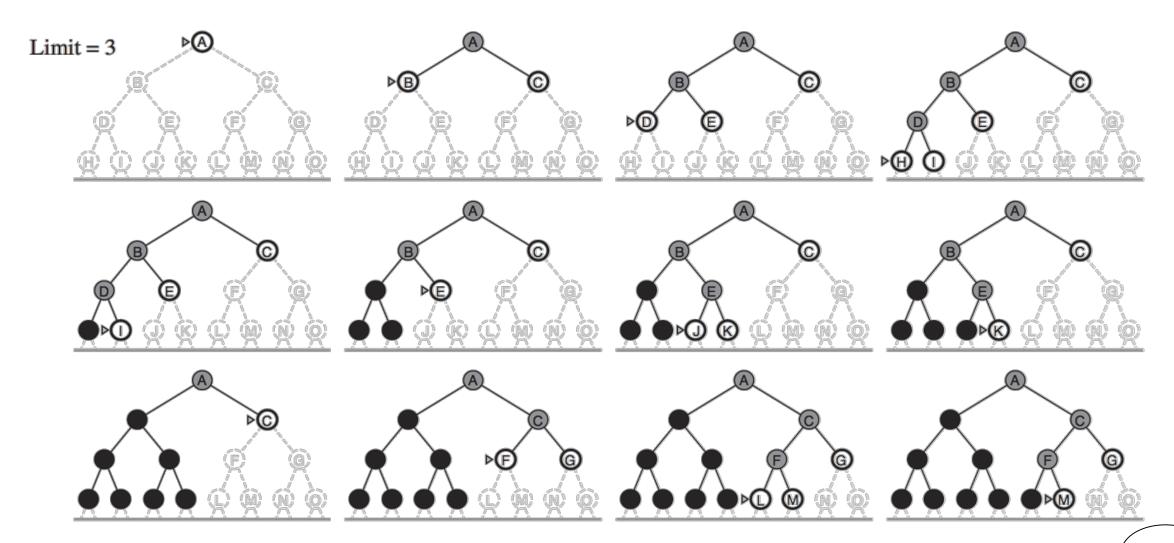

جستجوی عمقی تکراری- IDS

ارزيابي جستجوي عمقي تكراري

- كامل؟
- بله اگر b و b متناهی باشند.
 - پیچیدگی زمانی؟
- الگوریتم به دلیل تولید مجدد حالات هزینهبر است.
 - $O(b^d)$:نودهای تولید شده •

- $N(IDS) = (d)b + (d-1)b^{2} + ... + (1)b^{d}$
- $N(BFS) = b + b^2 + ... + b^d$

Num. Comparison for b=10 and d=5 solution at far right

$$N(IDS) = 50 + 400 + 3000 + 20000 + 100000 = 123450$$

$$N(BFS) = 10 + 100 + 1000 + 10000 + 100000 = 1111110$$

- سطح *d*: یک بار
- سطح 1-1: دو بار
- سطح d-2: سه بار
 - ...
- سطح دو: d-1 بار \bullet
 - سطح یک: d بار

ارزيابي جستجوي عمقي تكراري

- پیچیدگی فضایی؟
- O(bd): مانند جستجوى اول عمق
 - بهینگی؟
- بله اگر هزینه مسیر یک تابع غیرکاهشی از عمق گره باشد.
 - برای مثال هزینه تمامی اعمال یکسان باشد.

• به طور کلی وقتی فضای جستجو بزرگ باشد و عمق راه حل شناخته شده نباشد، جستجوی IDS یک روش جستجوی preferred محسوب می شود.

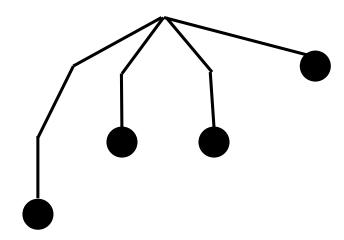
تست ۵

پیچیدگی زمانی در جستجوی تعمیق تکراری (iterative deepening) به کدام یک از عوامل زیر بستگی دارد؟

- ۱) بیشترین عمق درخت
 - ۲) سایز فضای حالت
- ۳) تابع مکاشفهای انتخابشده
- ۲ عمق کمعمقترین گره هدف

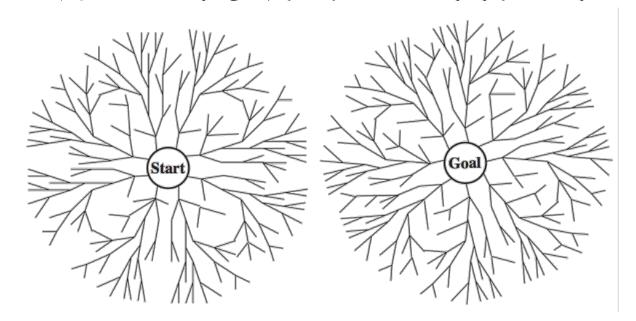
در حین انجام یک روش جستجو، درخت جستجوی حاصل به شکل مقابل رشد یافته است. رأسهایی که نامزد بسط داده شدن هستند با رنگ سیاه مشخص شدهاند. این جستجو چه روشی میتواند باشد؟

- (Depth first) عمق نخست (۱
- (Breath first) عرض نخست (۲
- (Uniform cost) جستجوی هزینه یکنواخت (۳ ✓
 - (Iterative deepening) تعمیق تکراری (۴

جستجوی دو طرفه – bidirectional

- انجام همزمان دو جستجو: یکی از وضعیت اولیه به سمت هدف (forward یا روبهجلو) و دیگری از وضعیت هدف به سمت وضعیت اولیه (backward یا روبهعقب)
 - $b^{d/2} + b^{d/2} \neq b^d$.میدواریم که دو جستجو در میانهی راه به همدیگر برسند. •
- یکی یا هر دوی جستجوها، قبل از بسط هر گره بررسی میکند که آیا آن گره در مجموعهی frontier جستجوی دیگر وجود دارد یا خیر؛ اگر چنین بود یک راهحل پیدا شده است.

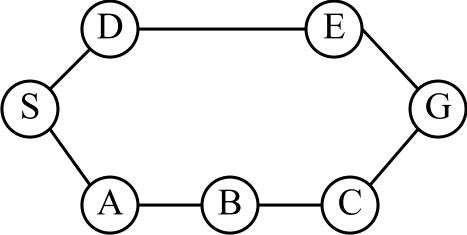

BIDIRECTIONAL SEARCH $Q_I.Insert(x_I)$ and mark x_I as visited $Q_G.Insert(x_G)$ and mark x_G as visited while Q_I not empty and Q_G not empty do if Q_I not empty $x \leftarrow Q_I.GetFirst()$ if $x = x_G$ or $x \in Q_G$ return SUCCESS for all $u \in U(x)$ $x' \leftarrow f(x, u)$ 10 if x' not visited 11 Mark x' as visited 12 $Q_I.Insert(x')$ 13 else 14 Resolve duplicate x'15 if Q_C not empty 16 $x' \leftarrow Q_G.GetFirst()$ 17 if $x' = x_I$ or $x' \in Q_I$ 18 return SUCCESS 19 forall $u^{-1} \in U^{-1}(x')$ $x \leftarrow f^{-1}(x', u^{-1})$ 2021if x not visited Mark x as visited 22 23 $Q_G.Insert(x)$ 24 else 25 Resolve duplicate xreturn FAILURE

الگوریتم جستجوی دو طرفه

- الگوریتم روبهرو نسخهای از الگوریتم جستجوی دو طرفه است که از هر طرف جستجوی اول سطح در آن انجام می گیرد.
- ابتدا یک گره از جستجوی روبهجلو بسط داده می شود سپس یک گره از جستجوی روبه عقب.
- در هر یک از جستجوها، قبل از بسط هر گره بررسی می کند که آیا آن گره در مجموعه ی frontier جستجوی دیگر وجود دارد یا خیر؛ اگر چنین بود یک راه حل پیدا شده است.
 - X مجموعه اعمال قابل انجام در وضعیت U(x) •
- f(x,u): به کارگیری عمل u بر روی وضعیت x و رسیدن به یک وضعیت جدید

- جستجوی دوطرفه اول سطح را بر روی گراف حالت زیر انجام دهید.
- فرض کنید ابتدا یک گره از جستجوی روبهجلو بسط داده می شود سپس یک گره از جستجوی روبه عقب.

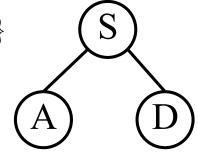
Iter 0:
$$Q_{forward} = \{S\}$$

 $\overline{(S)}$

 $Q_{backward} = \{G\}$

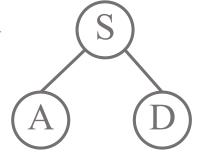
Iter 1:
$$Q_{forward} = \{A,D\}$$

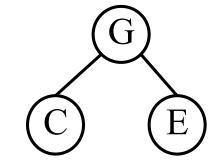

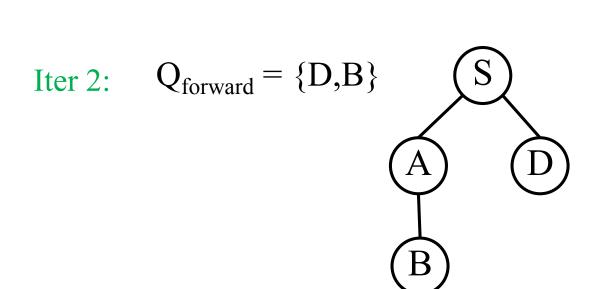
 $Q_{backward} = \{G\}$

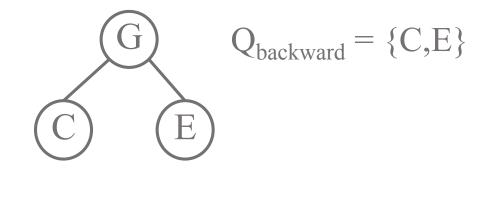
$$Q_{forward} = \{A,D\}$$

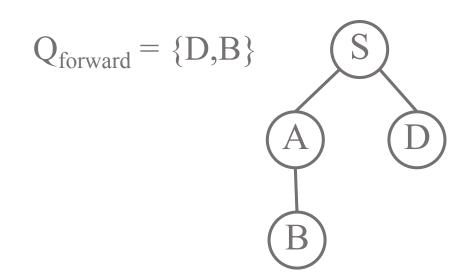

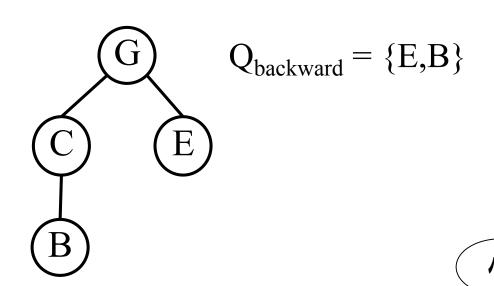

 $Q_{backward} = \{C,E\}$

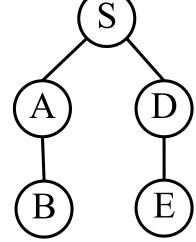

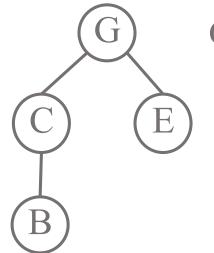

 $Q_{forward} = \{B,E\}$ Iter 3:

 $Q_{forward} = \{B,E\}$

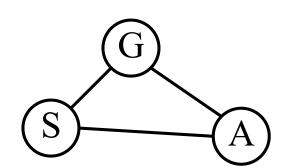
 $Q_{backward} = \{E,B\}$

 $Q_{backward} = \{E,B\}$

• اگر ابتدا یک گره از جستجوی روبه جلو بسط داده شود سپس یک گره از جستجوی روبه عقب، آیا جستجوی دوطرفه اول سطح بر روی گراف حالت زیر، جواب بهینه را برخواهد گرداند؟

• اگر جستجوها به طور همزمان به بسط گرهها بپردازند چطور؟

جستجوی دو طرفه- مثال دوم (بسط غیرهمزمان)

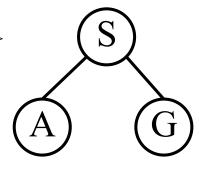
Iter 0:
$$Q_{forward} = \{S\}$$

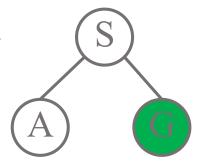
$$Q_{backward} = \{G\}$$

Iter 1:
$$Q_{forward} = \{A,G\}$$

$$Q_{backward} = \{G\}$$

$$Q_{forward} = \{A,G\}$$

$$Q_{backward} = \{G\}$$

مسیر بهینه یافت شد!

S-G

جستجوی دو طرفه- مثال دوم (بسط همزمان)

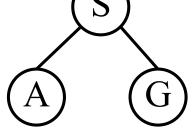
Iter 0:
$$Q_{forward} = \{S\}$$

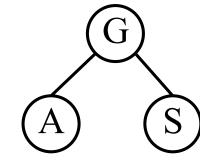

$$Q_{backward} = \{G\}$$

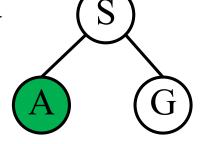
Iter 1:
$$Q_{forward} = \{A,G\}$$

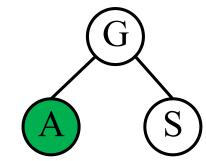

$$Q_{backward} = \{A,S\}$$

Iter 2:
$$Q_{forward} = \{A,G\}$$

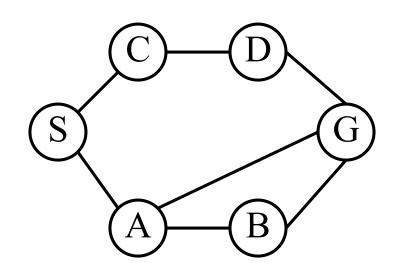

 $Q_{backward} = \{A,S\}$

جستجوی دو طرفه- مثال دوم (بسط همزمان)

- S- همان طور که مشاهده می شود در این حالت در صورت انتخاب گره A جواب نیمه بهینه (A-G) برگردانده می شود. در حالی که اگر گره بعدی در صف بررسی می شد جواب بهینه بهدست می آمد.
- برای جلوگیری از بروز چنین مشکلاتی و تضمین بهینگی جستجوی دوطرفه ی اول سطح در بسط همزمان، باید در صورت رسیدن به جواب به بررسی دیگر گرههای صف پرداخت تا درصورت وجود مسیر بهینه تر آن مسیر را برگرداند.

با به کارگیری DFS، جستجوی دوطرفه را بر روی گراف حالت زیر انجام دهید. (بسط غیرهمزمان)

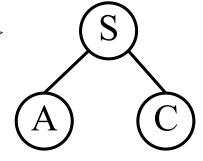
• همانطور که در اسلایدهای بعد مشاهده می شود امکان ایجاد مسیر نیمه بهینه در استفاده از جستجوی اول عمق دوطرفه وجود دارد.

Iter 0:
$$Q_{forward} = \{S\}$$

 $Q_{backward} = \{G\}$

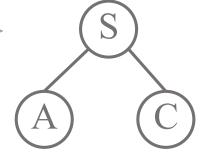
Iter 1:
$$Q_{forward} = \{A,C\}$$

 $Q_{\text{backward}} = \{G\}$

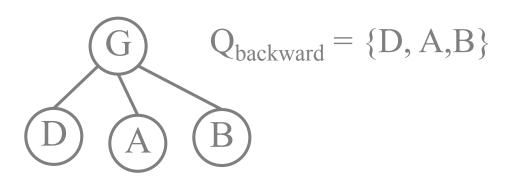
$$Q_{forward} = \{A,C\}$$

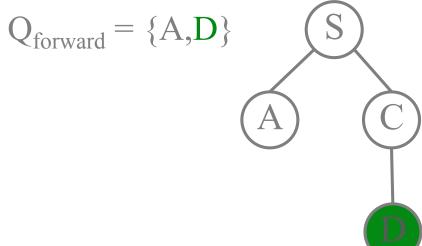

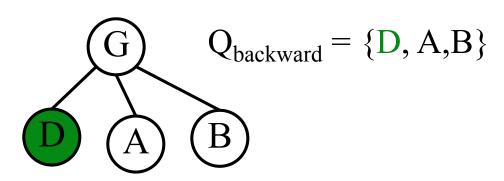
 $Q_{backward} = \{D, A, B\}$

توجه کنید که هنگام انتخاب گره برای بسط، بررسی میشود که آیا آن نود قبلا در مجموعه ۹۶ جستجوی مقابل وجود دارد یا خیر. frontier

Iter 2: $Q_{forward} = \{A,D\}$ A C D

جستجوی دو طرفه – bidirectional

- پیادهسازی؟
- بررسی عضویت یک گره در درخت جستجوی دیگر با یک جدول هش، میتواند در زمان ثابتی انجام شود.
 - پیشینهای یک نود باید بهطور موثری قابل محاسبه باشند.
 - سادهترین حالت زمانی است که تمامی اعمال در فضای حالت معکوسپذیر باشند.
- اگر چندین حالت هدف وجود داشته باشد که صریحا فهرست شده باشند می توان یک حالت هدف ساختگی جدید بسازیم که پیشینهای بلافاصلهی آنها حالات هدف واقعی هستند.
 - هدف انتزاعی (کیش و مات)؟!

ارزیابی جستجوی دو طرفه

• كامل؟

- بستگی به دو الگوریتم جستجو دارد: اگر هر دو جستجو BFS باشند کامل است.
 - ترکیبات دیگر ممکن است باعث عدم کامل بودن شود.

• بهینگی؟

- بستگی به دو الگوریتم جستجو دارد: اگر هر دو جستجو BFS باشند، تابع هزینه به طور مناسب انتخاب شده باشد و بررسی صفها در بسط همزمان به درستی انجام گرفته باشد، بهینه است.
 - ترکیبات دیگر ممکن است باعث عدم بهینگی شود.

ارزیابی جستجوی دو طرفه

- پیچیدگی زمانی؟
- $O(b^{d/2})$ بهطور خوش بینانه
 - پیچیدگی فضایی؟
- تمامی نودهای یکی از درختها باید همیشه در حافظه نگه داشته شود تا نودهای جدید درخت دیگر با آنها مقایسه و نود مشترک پیدا شود. پس حداکثر $O(b^{d/2})$ نود در حافظه خواهد بود.
 - مهمترین ضعف این روش نیاز به فضا است.

مقايسه راهبردهاي جستجوي ناآگاهانه

Criterion	Breadth-First	Uniform-Cost	Depth-Frist	Depth-Limited	Iterative- Deepening	Bidirectional (If applicable)
Complete?	Yesa	Yes ^{a,b}	No	No	Yesa	Yes ^{a,d}
Time	$O(b^d)$	$O(b^{1+C^*/\varepsilon})$	$O(b^m)$	$O(b^l)$	$O(b^d)$	$O(b^{d/2})$
Space	$O(b^d)$	$O(b^{1+C^*/\varepsilon})$	O(bm)	O(bl)	O(bd)	$O(b^{d/2})$
Optimal?	Yes ^c	Yes	No	No	Yes ^c	Yes ^{c,d}

Superscript caveats are as follows:

^a complete if b is finite

 $[^]b$ complete if step costs $\geq \epsilon$ for positive ϵ

^c optimal if step costs are all identical

d if both directions use breadth-first search